

Tweelingbroers kiezen voor euthanasie

- maandag 14 januari 2013, 03u00

De 'rekbaarheid' van ondraaglijk lijden

Op 20 december 2012 werden de urnes van de broers Verbessem samen begraven.

Geertje De Waegeneer

BRUSSEL - Het levenseinde van Eddy en Marc Verbessem uit Putte is aangrijpend en controversieel. Hebben de eeneiige tweelingbroers een grens verlegd?

Het is een bijzonder verhaal: eeneiige tweelingbroers van 45 jaar die samen euthanasie vragen en krijgen omdat ze allebei langzaam blind worden. Het gebeurde eind vorig jaar met Eddy en Marc Verbessem: op 14 december overleden ze op hun eigen verzoek in het UZ Brussel in Jette.

De broers Verbessem waren doof geboren. Het vooruitzicht langzaam maar zeker ook blind te worden, vonden ze ondraaglijk. In het eerste ziekenhuis waar ze – overigens tegen de wil van hun ouders in – euthanasie vroegen, vingen ze bot. Bij dokter Wim Distelmans in Jette konden ze uiteindelijk wel terecht. 'Vanaf het moment dat de datum vastlag, kwam er een soort rust over hen', zei hun broer Dirk zaterdag in *Het Laatste Nieuws*. 'Ik zag hen weer lachen, wat l ng geleden was. De avond voor de euthanasie ben ik nog bij hen geweest. Ze waren echt gelukkig. Alsof het twee kinderen waren die naar de kermis mochten. Ze keken uit naar het einde.'

Volledig uitzichtloos

Was dit een primeur? 'Ja', zegt Wim Distelmans. 'Het is nooit eerder gebeurd dat twee broers samen euthanasie vragen, dus dat is inderdaad opmerkelijk. Verder is dit dossier niet zo uitzonderlijk. Het valt ook volledig binnen de grenzen van de euthanasiewetgeving. Voor dit soort gevallen is de wet gemaakt. De broers hadden een genetisch defect waardoor ze onherroepelijk blind zouden worden. Hun toestand verslechterde alleen maar en was medisch volledig uitzichtloos. Voor hen was er zeker sprake van ondraaglijk psychisch lijden. Al zit er uiteraard altijd rek op de interpretatie van dat lijden. De ene arts zal dat anders inschatten dan de andere.'

Dat de broers Verbessem, na een eerste afwijzing, zelf op zoek moesten naar een arts die wel bereid was om euthanasie toe te passen, vindt Distelmans een tekortkoming van de huidige wetgeving. 'Mensen die nog mobiel zijn, kunnen op zoek naar een ziekenhuis waar ze wel terecht kunnen. Wie niet meer mobiel is, kan dat niet meer. Daarom pleit ik voor een doorverwijsplicht. Denk overigens niet dat wij hier over één nacht ijs zijn gegaan. Het hele proces heeft voor de broers anderhalf jaar in beslag genomen. Zij vonden hun toestand ondraaglijk, en zij hebben het recht om hun eigen levenskwaliteit zelf in te schatten.'

Maatschappelijke impact

'Ik wil niet oordelen over dit concrete geval', zegt Chris Gastmans, hoogleraar medische ethiek aan de KU Leuven. 'Ik kan mij inbeelden dat je met deze twee broers de nodige empathie kunt voelen. Ik kan mij ook voorstellen dat zij voldeden aan alle wettelijke vereisten. Die juridische discussie wil ik hier niet voeren. Maar ik stel mij toch vragen. Is dit het enige menswaardige antwoord dat wij in zulke situaties kunnen bieden? Ik voel mij hier als ethicus ongemakkelijk bij.'

Een dossier dat zo prominent in het nieuws komt, is nooit een neutrale mededeling, vindt Gastmans. 'Er zullen altijd mensen zijn die dit verhaal op zichzelf betrekken, die zich afvragen of zij nu ook geen euthanasie moeten vragen. Die maatschappelijke impact mogen we toch niet onderschatten. Vandaag lijkt het wel alsof euthanasie de enige juiste manier is om het leven te beëindigen. En dat vind ik geen goede zaak. In een samenleving die zo rijk is als de onze moeten we toch op een andere, zorgzame manier kunnen omgaan met menselijke kwetsbaarheid. Die kwetsbaarheid is trouwens intrinsiek verbonden met het leven.'

'Ik stop negentig procent van mijn tijd en energie in palliatieve zorg', zegt Wim Distelmans. 'En het is niet zo dat ik nooit aanvragen voor euthanasie weiger. Als er geen sprake is van een terminale aandoening, zoals bij deze broers, moeten naast de behandelende arts nog twee artsen worden geraadpleegd. In dit geval waren ze het er alledrie over eens dat er sprake was van ondraaglijk lijden. Probeer het u maar eens voor te stellen dat u doof geboren bent en voor uw vijftigste ook nog blind zult worden.'

Joël De Ceulaer